

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 521/2022-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou POLAKOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Štúrova 16/12, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka Mgr. Lidia Jančošková, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co 61/2022 z 31. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Návrhu na nariadenie dočasného opatrenia **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 12. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal mu právo na náhradu trov konania. Zároveň požiadal o nariadenie dočasného opatrenia vo forme zákazu uloženému žalovanej nakladať s v žalobe označenými nehnuteľnosťami do skončenia tohto konania vedeného ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal žalobu z 1. júna 2021 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu namietanej neplatnosti darovacej zmluvy z 13. januára 2021. Zároveň požiadal o nariadenie neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení povinnosti žalovanej nedisponovať so spornými nehnuteľnosťami do skončenia konania o jeho určovacej žalobe. Okresný súd Bratislava III uznesením č. k. 64C/7/2021 zo 16. júna 2021 požadované neodkladné opatrenie nariadil tak, že žalovanej uložil povinnosť zdržať sa nakladania so spornými nehnuteľnosťami. V odôvodnení uviedol, že tvrdená absolútna neplatnosť predmetnej zmluvy mala vyplývať z omylu, keďže predmetnú zmluvu sťažovateľ neuzatváral s vedomím, že

žalovanej chce bezodplatne previesť vlastnícke právo k všetkým nehnuteľnostiam, čo osvedčil listom z 10 mája 2021, ktorým žiadal žalovanú o vrátenie predmetných nehnuteľností. Zároveň sťažovateľ tvrdil, že pri uzatvorení darovacej zmluvy žalovaná zneužila jeho zdravotný stav a vek, pričom v tejto súvislosti považoval súd za osvedčené, že žalobca má 77 rokov a podľa prepúšťacej správy jeho zdravotný stav mohol zodpovedať žalobcom tvrdeným skutočnostiam – teda že trpí čiastočnou stratou vizuálneho poľa, rozmazaným a dvojitém videním, čoho dôsledkom sú ťažkosti pri čítaní textu (pozri diagnózy uvedené v prepúšťacej správe – prekonanie mozgovej príhody, polovičné videnie a pod.). Okresný súd poukázal na judikát Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co 189/2019, podľa ktorého požiadavke smerujúcej k ochrane vlastníckeho práva potreba neodkladnej úpravy pomerov strán vyplýva už z potreby zachovania stavu vecí existujúceho v čase uplatnenia nároku do skončenia konania o veci, ktorá je daná predovšetkým nutnosťou zamedzenia takým úkonom osoby, proti ktorej uplatnená požiadavka na súdnu ochranu smeruje, v dôsledku ktorých by už ani prípadný úspech požiadavky uplatnenej v žalobe vo veci samej nemal zmysel. Okresný súd uzavrel, že sťažovateľ osvedčil možnú dôvodnosť svojho nároku a potreba dočasnej úpravy pomerov pramení z potreby zachovania právneho a skutkového stavu veci do skončenia konania o určovacej žalobe, čím sa zabráni ťažko napravitelnej ujme na strane sťažovateľa.

3. Proti tomuto uzneseniu podala žalovaná odvolanie, v ktorom uviedla, že sťažovateľ jej daroval nehnuteľnosti z vlastnej vôle, ktoré nehnuteľnosti prevádza, mu vysvetlila žalovaná, aj notárka, ktorá spísala zápisnicu o právne významnej skutočnosti z 13. januára 2021, vysvetlila žalobcovi, čo je predmetom darovania a že tieto nehnuteľnosti postupuje v prospech žalovanej, pričom sťažovateľ zápisnicu ako úplnú a správnu schválil a na znak súhlasu s jej obsahom podpísal. Pred samotným podpisom zmluvy sťažovateľ navštívil psychiatra, aby tento zhodnotil jeho zdravotný stav v znaleckom posudku, ktorý vypracoval Ústav pre znaleckú činnosť v psychológii a psychiatrii, s. r. o., ktorý skonštatoval, že sťažovateľ je plne spôsobilý zrealizovať právny úkon darovania. Žalovaná preukazuje sťažovateľovi snahu a ochotu sa o neho postarať a žiadosť o vrátenie daru i podanie určovacej žaloby považuje za iniciované z dôvodu snahy sťažovateľa o zníženie napätia v rodinných vzťahoch medzi žalovanou a jej sestrami.

4. Krajský súd napadnutým uznesením zmenil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol s odôvodnením, že sťažovateľ neosvedčil také skutočnosti, ktoré by v danej veci viedli k záveru o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie nie je dostatočne zrejmé, aké konkrétne správanie žalovanej vyvolalo obavu a nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy žalobcovi. Samotná skutočnosť, že sa vedie na súde konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ku ktorým v súčasnosti podľa katastra nehnuteľností patrí vlastnícke právo žalovanej, podľa odvolacieho súdu nepostačuje na preukázanie ohrozenia práva navrhovateľa. Žalobca v žalobe neuviedol, že by žalovaná vykonala, resp. zamýšľala nakladať s nehnuteľnosťami. Vyznačenie poznámky o prebiehajúcom súdnom spore na liste vlastníctva považuje odvolací súd za dostatočnú ochranu pred možným ohrozením práv žalobcu a nariadenie neodkladného opatrenia v požadovanom rozsahu za tohto stavu by bolo nadbytočné. Odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci neboli naplnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku zmenil tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

5. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta nesprávnu interpretáciu zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, pretože bez existencie neodkladného opatrenia neexistuje právna prekážka prípadného prevodu, čo by vytvorilo stav, keď by navrátenie vlastníctva sťažovateľovi bolo ťažko dosiahnuteľné. Až do okamihu uskutočnenia prevodu vlastníctva nie je možné úmysel takýto prevod realizovať objektívne preukázať zo strany sťažovateľa. Uvedené považuje sťažovateľ za neprimeranú ochranu žalovanej na úkor sťažovateľa.

6. Sťažovateľ ďalej vytýka napadnutému uzneseniu nedostatočné odôvodnenie spôsobu, akým mal sťažovateľ preukázať hrozbu prevodu vlastníctva a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe (s poukazom na 4 uznesenia niektorých krajských súdov, pozn.) bez náležitého zdôvodnenia. V závere sťažovateľ vyjadril nesúhlas s tvrdením, že zápis poznámky do katastra nehnuteľností možno považovať za dostatočnú ochranu jeho práv.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré sťažovateľ vzhliadol v zamietnutí jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia krajským súdom, napriek tomu, že podľa jeho názoru sú splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie, pretože existuje dôvodná obava, že nehnuteľnosti budú prevedené na tretí subjekt.

8. Ústavný súd pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

9. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany všeobecného súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, už absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu však k takémuto záveru nedospel.

10. Ústavný súd konštantne judikuje, že i procesné nemeritórne rozhodnutia musia mať svoj zákonný podklad a odôvodnenie v rozsahu zodpovedajúcom minimálnym štandardom pre konkrétny druh a účel rozhodnutia. V prejednáwanej veci však nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami

sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Krajský súd riadne a konzistentne, teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil, prečo nepovažuje za splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, konkrétne išlo o absenciu nevyhnutnosti dočasnej úpravy pomerov a neosvedčenie reálnej hrozby prevodu nehnuteľností žalovanou.

11. Zároveň ústavný súd dodáva, že sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby podal nový návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ak bude disponovať dôkazmi, ktorými podloží svoje tvrdenie o reálnosti hrozby prevodu vlastníctva na tretiu osobu. Preto ústavný súd nevidí dôvod zasahovať do napadnutého rozhodnutia krajského súdu týkajúceho sa neodkladného opatrenia, najmä s poukazom na zásadu svojej zdržanlivosti a minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a označenými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, návrhu na nariadenie dočasného opatrenia nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu